

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžrk/6/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200300
Dátum vydania rozhodnutia: 24.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200300.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Mališovej a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcov (sťažovateľov): 1/ L. Y., rod. Q., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXX, 2/ Ing. J. Q., rod. Q., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXX/XX, U., 3/ V. C., rod. Q., narodená dňa XX.XX.XXXX, M. XXX/XX, Q., 4/ Ing. L. Q., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXX, 5/ T. Q., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XXX, žalobcovia v 1. - 5. rade ako právni nástupcovia po zomrelom žalobcovi v 1. rade L. Q., narodenom dňa XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom Š.Q. XXX, 6/ U. Q., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š.Q. X, 7/ Ing. F. D.Á., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š. XX, 8/ Ing. T. D., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Š.F. XX, 9/ U. D., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX/XX, P. Š., 10/ Ing. L. J., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX, 11/ J. D.B., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX/X, U., 12/ Mgr. S. Q., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XX, Q., 13/ Ing. L. Q., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XX, B., žalobcovia v 6. - 13. rade právne zastúpení: JUDr. Martin Tomas, advokát, so sídlom ul. Francisciho 3288, Poprad, proti žalovanému: Okresný úrad Prešov, odbor opravných prostriedkov, Námestie mieru č. 3, Prešov, za účasti : 1/ EUROVIA SK, a.s., IČO: 31 651 518, so sídlom Osloboditeľov 66, Košice, 2/ LAJMEX SLOVAKA TRADING, spol. s.r.o., IČO: 31 726 712, so sídlom Levočská 4557, Poprad, 3/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia č. OU-PO-OOP4-2018/010578-HAK zo dňa 08.03.2018, o kasačnej sťažnosti sťažovateľov proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/38/2018-51 zo dňa 07.02.2019 , takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/38/2018-51 zo dňa 07.02.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I. Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Okresný úrad Poprad, pozemkový a lesný odbor, ako orgán verejnej správy prvej inštancie, rozhodnutím č. OU-PP-PLO-2017/000321-041-MI zo dňa 14.11.2017 podľa ustanovenia § 9 ods. 3, §

11 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „Zákon“) nevydal žalobcom nehnuteľnosti a nepriznal právo na náhradu za pozemok v katastrálnom území U. pôvodne zapísaný v pozemkovoknižnej vložke č. 882, parcela mpč. 487/1- roľa o výmere 7043 m² - v katastri nehnuteľností súčasť parciel CKN č. 2963/4, 2963/6, 2963/13, 2963/14, 2963/18, 2964/5, ku ktorým nie sú splnené podmienky prechodu vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu v dobe od 25.02.1948 do 01.01.1990 niektorým zo spôsobov uvedených v § 6 Zákona.

2. O spoločnom odvolaní žalobcov voči prvoinštančnému rozhodnutiu rozhodol žalovaný rozhodnutím č. OU-PO-OOP4-2018/010578-HAK zo dňa 08.03.2018, ktorým podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie zmenil vo výrokovej časti tak, že podľa § 9 ods. 3 Zákona žalobcom nevydal nehnuteľnosť a nepriznal právo na náhradu za časť pozemku v katastrálnom území U. pôvodne zapísaného v pozemkovoknižnej vložke č. 882, parcela mpč. 487/1- roľa o výmere 6362 m², ku ktorej nie sú splnené podmienky prechodu vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu v dobe od 25.02.1948 do 01.01.1990 niektorým zo spôsobov uvedených v § 6 Zákona.

II. Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“ alebo „Správny súdny poriadok“) zamietol žalobu žalobcov na preskúmanie rozhodnutia žalovaného ako nedôvodnú. Náhradu trov konania nepriznal krajský súd žiadnemu z účastníkov konania.

4. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol, že spornou skutočnosť v predmetnej veci je výklad pojmu „slúžiť účelu, na ktorý bola nehnuteľnosť vyvlastnená“ a zároveň tá skutočnosť, či je nevyhnutné, aby celý pozemok na vyvlastnenej parcele bol zastavaný.

5. Správny súd poukazuje na skutočnosť, že nemožno v predmetnom prípade konštatovať, že vyvlastnený pozemok sa nikdy nevyužíval na účel, pre ktorý bol vyvlastnený, nakoľko v predmetnej veci je potrebné aplikovať Zákon, v zmysle ktorého si uplatnili žalobcovia pôvodne reštitučný nárok.

6. Z vykonaného dokazovania mal za zrejmé, že právnická osoba, v prospech ktorej bola pôvodná parcela mpč. 487/1 v katastrálnom území U. vyvlastnená, začala s výstavbou predmetného závodu, určitú časť tohto závodu aj zrealizovala a následne došlo k zastaveniu stavebných prác. Ak teda došlo k začatiu užívania na vyvlastnený účel, teda k začatiu stavby závodu, nemožno následne konštatovať, že pozemok sa nikdy nevyužíval na vyvlastnený účel.

7. Čo sa týka tvrdenia žalobcov, že z vykonaných obhliadok je zrejmé, že na vyvlastnenej parcele sa nachádza iba burina a suchá tráva, správny súd poukazuje na katastrálnu mapu, z ktorej vyplýva, že pôvodná parcela je v súčasnosti rozdelená na viacero parciel, pričom z miestnych obhliadok vyplýva, že na časti pôvodnej parcely mpč. 487/1 sa nachádza burina a je zarastená trávou, uvedené však nebráni naplneniu predpokladu, že pozemok sa využíval na stavbu závodu Cestných stavieb.

8. Správny súd súhlasil s tvrdením spoločnosti EUROVIA SK, že za súčasť závodu Cestných stavieb je nevyhnutné pokladať aj spevnené plochy, ktoré mali slúžiť ako odstavné plochy pre vozidlá Cestných stavieb, prípadne ako úložný priestor pre násypy a pod.

9. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom správneho orgánu, ktorý tvrdil, že u pôvodnej parcely mpč. 487/1 v katastrálnom území U. nebol naplnený reštitučný titul a rozhodnutie vydané žalovaným ako odvolacím správnym orgánom o nevydaní nehnuteľnosti a nepriznaní práva na náhradu je zákonné.

10. Žalobná námietka týkajúca sa nedostatočného zistenia skutkového stavu je podľa názoru správneho súdu nedôvodná. Správny súd mal za to, že správny orgán náležite zistil skutkový stav v súlade s § 32 ods. 1 Správneho poriadku, vykonal rozsiahle dokazovanie, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s § 47 ods. 3 Správneho poriadku, na zistený skutkový stav aplikoval príslušné ustanovenia

Zákona a pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočností vyplývajúcich z administratívneho spisu, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie je jasné, zrozumiteľné, vydané v medziach logickej správnej úvahy, pričom žalovaný sa v dostatočnej miere vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu. Na základe vyššie uvedených skutočností správny súd žalobu podľa § 190 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania súd rozhodol s prihliadnutím na ustanovenia § 167 a nasledujúcich Správneho súdneho poriadku tak, že žalobcom, ktorí nemali úspech v konaní, nepriznal náhradu trov konania a žalovaný na náhradu trov konania zo zákona nemá nárok, keďže v danom prípade neboli splnené podmienky podľa § 168 a § 169 Správneho súdneho poriadku.

III. Konanie na kasačnom súde

11. Rozsudok napadli sťažovatelia kasačnou sťažnosťou z dôvodu, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. f/ a g/ S.s.p.).

12. V prvom rade sťažovatelia napadli procesné pochybenie súdu, pretože dňa 14.01.2019 elektronicky oznámili konajúcemu súdu, že žalobca v prvom rade dňa XX.XX.XXXX zomrel a priložili aj úmrtný list tohto žalobcu. Aj napriek uvedenému je tento žalobca uvádzaný v napádanom rozsudku, krajský súd teda nekonal s právnymi nástupcami po nebohom žalobcovi v prvom rade, ktorí prichádzajú do úvahy.

13. V ďalšom uviedli, že sa nestotožňujú so záverom žalovaného, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd, že vyvlastnený pozemok bol a aj je využívaný na vyvlastnený účel. Sťažovatelia opätovne poukázali, že žalovaný správny orgán postupoval v rozpore so zákonom, preto považujú jeho postup a rozhodnutie za nezákonné, čím boli ukrátení na svojich subjektívnych právach. Záverom navrhli, aby kasačný súd zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. zmenil rozhodnutie krajského súdu a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

14. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 21.05.2019, v ktorom uviedol, že sa nebude vyjadrovať k námietkam, ktoré sa týkajú procesného pochybenia súdu. V ďalšom vyslovil názor, že prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný pri rozhodovaní vychádzali z presne a úplne zisteného stavu veci. Žalovaný mal za to, že v odôvodnení rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu sú dostatočne a jasne popísané dôvody, na základe ktorých prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný vyslovili názor, že nie sú splnené podmienky reštitučného nároku podľa § 6 Zákona. Žalovaný uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom krajského súdu, preto žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľov zamietol.

IV. Právny názor NS SR

15. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podali sťažovatelia včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru o potrebe zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.) Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. novembra 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

16. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného č. OU-PO-OOP4-2018/010578-HAK zo dňa 08.03.2018, ktorým zmenil rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie č. OU-PP-PLO-2017/000321-041-MI zo dňa 14.11.2017 a sťažovateľom podľa § 9 ods. 3 Zákona nevydal nehnuteľnosť a nepriznal právo na náhradu

za časť presne vymedzeného pozemku, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a orgánu verejnej správy prvej inštancie, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľov sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 97 S.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

17. Zo súdneho spisu žalovaného kasačný súd zistil, že dňa 14.01.2019 bolo krajskému súdu ako elektronický dokument doručené „Oznámenie k sp. zn. 2S/38/2018“, ktorého obsahom bola informácia o úmrtí žalobcu v prvom rade - L. Q. s tým, že v prílohe bol zaslaný úmrtný list, z ktorého vyplýva, že žalobca v prvom rade zomrel dňa XX.XX.XXXX.

18. Kasačný súd dáva do pozornosti, že Správny súdny poriadok v ustanovení § 97 upravuje podmienku skúmania procesných podmienok správnym súdom. Správny súd je povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu správneho súdneho konania. Ustanovenie § 97 má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania procesných podmienok. V zásade teda platí, že správny súd danosť alebo nedanosť procesných podmienok skúma ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol správny súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Procesné podmienky sú také vlastnosti, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ správneho súdneho konania. Existencia a splnenie procesných podmienok sú predpokladom poskytnutia súdnej ochrany právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a v ďalších veciach ustanovených Správnym súdnym poriadkom (§ 2 SSP, čl. 1 CSP v spojení s § 5 ods. 1 SSP). Procesná podmienka je podmienka, pri ktorej absencii nemôže správny súd meritórne rozhodnúť, ale konať vo veci môže. Kedykoľvek v priebehu konania správny súd zistí nedostatok procesnej podmienky, postupuje v konaní v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak ide o odstrániteľnú vadu konania spôsobenú nedostatkom procesnej podmienky, musí správny súd využiť všetky procesné možnosti na to, aby nedostatok procesnej podmienky odstránil.

19. Medzi procesné podmienky na strane účastníka konania zaradujeme okrem iného procesnú subjektivitu. Procesnú subjektivitu definuje Správny súdny poriadok v ustanovení § 35, pričom procesná subjektivita vyjadruje spôsobilosť byť účastníkom konania. Z hľadiska začlenenia procesnej subjektivity medzi odstrániteľné alebo neodstrániteľné podmienky konania je rozhodujúci okamih, keď prišlo k strate procesnej subjektivity. Môžeme konštatovať, že pokiaľ strata procesnej subjektivity nastane v začatom konaní, spravidla pôjde o odstrániteľnú vadu konania, pretože správny súd v zásade pokračuje v konaní s jej právnymi nástupcami. Na splnenie tejto procesnej podmienky musí správny súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania. Pokiaľ zistí, že nie je splnená podmienka procesnej spôsobilosti, urobí vhodné opatrenia na jej odstránenie.

20. Platí, že ak je účastníkom konania (žalobcom) fyzická osoba, ktorá zomrie v už začatom konaní, táto stratí procesnú subjektivitu. Ak je predmetom konania preskúmanie rozhodnutia o nárokoch, ktoré smrťou fyzickej osoby prechádzajú na jej právnych nástupcov, bude správny súd pokračovať v konaní s právnymi nástupcami fyzickej osoby. Pre určenie okruhu subjektov, s ktorými bude v konaní pokračovať spravidla počká na skončenie dedičského konania.

21. Kasačný súd má zo súdneho spisu za preukázané, že k úmrtiu žalobcu v prvom rade došlo dňa XX.XX.XXXX, teda skôr ako správny súd verejnej vyhlásil rozsudok vo veci samej dňa 07.02.2019. Úmrtím stratil žalobca v prvom rade spôsobilosť byť účastníkom konania, preto bolo povinnosťou správneho súdu pokračovať v konaní s jeho právnymi nástupcami.

22. Vzhľadom na to, že správny súd uvedeným spôsobom nepostupoval, pričom povinnosť prihliadať

kedykoľvek počas konania na to, či sú splnené procesné podmienky vyplýva správne mu súdu z ustanovenia § 97 S.s.p., nemohol kasačný súd postupovať inak, ako podľa § 462 ods. 1 zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 469 S.s.p.).

23. Vzhľadom na procesné pochybenie správneho súdu sa kasačný súd nezaoberal vecnými námietkami sťažovateľov uvedených v kasačnej sťažnosti.

24. Úlohou správneho súdu v ďalšom konaní bude pokračovať v konaní s právnymi nástupcami žalobcu v prvom rade, vo veci opätovne rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

25. O nároku účastníkov konania na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 S.s.p.

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.